CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
VERICA TRSTENJAK
prezentate la 7 iunie 2007 [1]

I — Introducere

1. Commissione tributaria regionale di Genova (Italia) solicită Curții să se pronunțe cu privire la aplicabilitatea articolelor 216 și 220 din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar [2] în cazul în care o marfă comunitară este exportată în prealabil, în cadrul unui regim de perfecționare activă, către o țară terță cu care a fost încheiat un acord care conține o clauză de interzicere a restituirii taxelor vamale.

2. Litigiul aflat la originea cauzei privește cererea administrației vamale din Genova adresată societății Agrover Srl (denumită în continuare „Agrover”) privind plata unor pretinse taxe vamale aferente operațiunilor de export anticipat de orez albit de origine comunitară, efectuate în cadrul unui regim de perfecționare activă, către Ungaria, țară care la momentul respectiv încheiase cu Comunitățile Europene și cu statele membre ale acestora un acord care conținea o clauză de interzicere a restituirii taxelor vamale, precum și operațiunilor de import ulterior din Thailanda al unei cantități echivalente de orez decorticat, cu scutire de taxe vamale.

II — Cadrul juridic

A — *CVC* [3]

3. Potrivit articolului 114:

„(1) Fără a aduce atingere articolului 115, regimul de perfecționare activă permite ca următoarele mărfuri să fie utilizate pe teri-

1 — Limba originală: franceza.

2 — JO L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58, denumit în continuare „CVC”.

3 — Modificările ulterioare ale CVC nu afectează fragmentele citate.

toriul vamal al Comunității într-una sau mai multe operațiuni de transformare:

(a) mărfurile necomunitare destinate reexportării de pe teritoriul vamal al Comunității sub forma produselor compensatoare, fără ca aceste mărfuri să fie supuse drepturilor de import sau măsurilor de politică comercială;

(b) mărfurile puse în liberă circulație cu rambursarea sau remiterea drepturilor de import aferente unor asemenea mărfuri dacă sunt exportate de pe teritoriul vamal al Comunității sub formă de produse compensatoare.

(2) Prin expresiile de mai jos se înțeleg următoarele:

(a) sistem cu suspendare: regimul de perfecționare activă, așa cum este prevăzut la alineatul (1) litera (a);

(b) sistem cu rambursare: regimul de perfecționare activă, așa cum este prevăzut la alineatul (1) litera (b);

(c) operațiuni de perfecționare:

— prelucrarea mărfurilor, inclusiv montarea, asamblarea sau fixarea lor la alte mărfuri;

— transformarea mărfurilor;

— repararea mărfurilor, inclusiv restaurarea lor și punerea lor la punct

și

— utilizarea anumitor mărfuri definite în conformitate cu procedura comitetului care nu se regăsesc printre produsele compensatoare, dar care permit sau facilitează fabricarea acelor produse, chiar dacă ele se consumă complet sau parțial în cursul acestui proces;

(d) produse compensatoare: toate produsele ce rezultă din operațiuni de perfecționare;

(e) mărfuri echivalente: mărfuri comunitare care sunt utilizate în locul mărfurilor de import pentru fabricarea produselor compensatoare;

(f) rata de randament: cantitatea sau procentul de produse compensatoare obținute din transformarea unei cantități date de mărfuri de import."

4. Articolul 115 prevede:

„(1) Atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (2) și în condițiile alineatului (4), autoritățile vamale permit:

(a) să fie obținute produse compensatoare din mărfuri echivalente;

(b) ca produsele compensatoare obținute din mărfuri echivalente să fie exportate din Comunitate înainte de a importa mărfurile de import.

(2) Mărfurile echivalente trebuie să fie de aceeași calitate și să aibă aceleași caracteristici ca mărfurile de import. Cu toate acestea, în anumite situații stabilite în conformitate cu procedura comitetului, mărfurile echivalente pot fi acceptate într-un stadiu de fabricație mai avansat decât mărfurile de import.

(3) Atunci când se aplică alineatul (1), mărfurile de import se găsesc în situația vamală a mărfurilor echivalente, iar acestea din urmă în situația vamală a mărfurilor de import. […]"

5. Articolul 216 prevede:

„(1) În măsura în care acordurile încheiate între Comunitate și anumite țări terțe prevăd acordarea la importul în aceste țări a unui tratament tarifar preferențial pentru mărfurile originare din Comunitate în sensul

acestor acorduri, cu condiția ca, atunci când au fost obținute sub regimul de perfecționare activă, mărfurile necomunitare încorporate în mărfurile originare menționate să fie supuse plății drepturilor de import aferente, validarea documentelor necesare pentru a permite obținerea unui astfel de tratament tarifar preferențial în terțe țări duce la nașterea unei datorii vamale la import.

6. Articolul 220 prevede:

„[…]

(2) Momentul nașterii acestei datorii vamale este considerat a fi momentul în care autoritățile vamale acceptă declarația de export pentru mărfurile în cauză.

(2) Cu excepția cazurilor menționate la articolul 217 alineatul (1) al doilea și al treilea paragraf, înscrierea ulterioară în evidența contabilă nu este posibilă în cazul în care:

[…]

(3) Debitorul vamal este declarantul. În eventualitatea unei reprezentări indirecte, persoana în numele căreia se face declarația este și debitor vamal.

(b) valoarea drepturilor legal datorate nu a fost înscrisă în evidența contabilă ca urmare a unei erori din partea autorităților vamale care nu ar fi putut fi detectată în condiții rezonabile de către debitor, acesta acționând la rândul lui cu bună-credință și respectând toate dispozițiile prevăzute de legislația în vigoare în ceea ce privește declarația vamală;

(4) Valoarea drepturilor de import corespunzătoare acestei datorii vamale este determinată în aceleași condiții ca în cazul unei datorii vamale care rezultă din acceptarea, la aceeași dată, a declarației pentru punerea în liberă circulație a mărfurilor respective, în vederea încheierii regimului de perfecționare activă.”

[…]”

B — *Acordul european instituind o asociere între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Ungară, pe de altă parte* [4]

7. În conformitate cu articolul 1, „se instituie o asociere între Comunitate și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Ungaria, pe de altă parte”. [traducere neoficială]

C — *Decizia nr. 3/96 a Consiliului de asociere între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Ungară, pe de altă parte* [5]

8. Articolul 15, intitulat „Interzicerea restituirilor sau a scutirilor de taxe vamale”, prevede:

„(1) (a) Materialele care nu sunt originare, utilizate la fabricarea produselor originare din Comunitate, din Ungaria sau din una dintre țările la care se face referire la articolul 4, pentru care o dovadă a originii este eliberată sau întocmită în concordanță cu prevederile titlului V, nu beneficiază sub nicio formă, nici în Comunitate, nici în Ungaria, de restituire sau de scutire de taxe vamale […]” [traducere neoficială]

III — Acțiunea principală și cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare

9. În anul 2001, ca urmare a unei autorizații de perfecționare activă eliberată de administrația vamală din Novare, Agrover, cu sediul în Vercelli (Italia), a exportat în prealabil, prin intermediul a trei operațiuni, orez albit de origine comunitară către Ungaria, țară care la momentul respectiv încheiase cu Comunitățile Europene și cu statele membre ale acestora un acord care conținea o clauză de interzicere a restituirii taxelor vamale, și ulterior a importat din Thailanda o cantitate echivalentă de orez decorticat, cu scutire de taxe vamale.

10. La 26 ianuarie 2004, administrația vamală din Genova, prin intermediul căreia s-au derulat cele trei operațiuni de import în compensare, a întocmit trei decizii de rectificare pentru o sumă totală de 73 767,88 euro. Administrația vamală din Genova a considerat că aceste importuri trebuiau supuse plății de taxe vamale pentru motivul că nu făceau parte din categoria celor considerate

4 — JO 1993, L 347, p. 2.

5 — Decizia din 28 decembrie 1996 (JO L 1997, L 92, p. 1).

ca încadrându-se în regimul de perfecționare activă în sensul articolelor 114 și 115 din CVC, deoarece importurile compensatoare nu au vizat o marfă originară dintr-o țară care încheiase un acord cu Comunitatea.

11. Societatea Agrover a introdus o acțiune împotriva acestor decizii. Commissione tributaria provinciale di Genova a respins această acțiune la 2 iulie 2004. Agrover a declarat apel împotriva acestei hotărâri la Commissione tributaria regionale di Genova, care a considerat necesar să adreseze Curții următoarele două întrebări preliminare:

„1) Articolul 216 din [CVC] poate fi aplicat în cazul în care o marfă comunitară (orez) care a fost anterior exportată sub regimul de perfecționare activă cu un certificat EUR.1 către o țară terță (cu care a fost încheiat un acord care prevedea aplicarea unui regim tarifar preferențial) determină aplicarea taxelor vamale de import la data unei reimportări compensatoare ulterioare a aceleiași mărfi (echivalente) dintr-o țară terță cu care Comunitatea nu a încheiat un acord?

2) În cazul în care taxele prevăzute la articolul 216 din [CVC] nu au fost percepute la data importului compensator, autoritățile vamale le pot solicita ulterior fără a se afla, în schimb, în prezența unui caz de scutire prevăzut la articolul 220 din același cod?”

IV — Observațiile prezentate Curții

A — *Cu privire la prima întrebare*

12. Societatea Agrover propune Curții să răspundă în sensul că articolul 216 din CVC nu este aplicabil operațiunilor de perfecționare activă pe care le-a efectuat, acest articol vizând exclusiv mărfurile necomunitare „încorporate” în marfa comunitară de export, în timp ce, în cazul orezului pe care l-a exportat în prealabil, nu a existat nicio încorporare. Această interpretare ar fi susținută de articolul 15 din Decizia nr. 3/96, care prevede că restituirile de taxe vamale între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Ungară, pe de altă parte, sunt interzise numai pentru materialele care nu sunt originare, utilizate pentru fabricarea produselor originare din Comunitate. De altfel, în speță, aplicarea articolului 216 din CVC ar produce

exportatorului o pierdere de aproximativ 210 euro pe tona de orez.

13. Guvernul italian propune Curții să răspundă în sensul că regimul „perfecționării active" prevăzut la articolele 114, 115 și 216 din CVC privește orice operațiune vamală care îndeplinește condițiile legale și operatorul economic nu poate solicita extinderea avantajelor sale asupra operațiunii ulterioare de reimport în compensare al aceleiași mărfi, originară dintr-o țară terță care nu a încheiat un acord cu Comunitatea. Guvernul italian arată că îndoielile pe care le-a determinat interpretarea formulării imprecise a articolului 216 din CVC în vederea aplicării sale într-un caz precum cel în speță au fost înlăturate prin documentul redactat de serviciile Comisiei, TAXUD/724/2003 din 20 martie 2003, care, recunoscând ambiguitatea prevederii în cauză, a stabilit că, în toate cazurile în care o operațiune de perfecționare activă a orezului cu export anticipat este efectuată cu emiterea unui certificat EUR.1, taxele vamale trebuie să fie percepute din momentul reimportării mărfii extracomunitare. Rezultă această soluție deoarece, potrivit documentului menționat, „contrar contextului său, [articolul 216 din CVC nu este] nici normă de origine, nici normă de perfecționare activă, ci o normă care se referă la obligațiile vamale. Altfel spus, temeiul juridic al unei eventuale plăți a taxelor vamale este chiar articolul 216 din CVC, și nu «regula de interzicere a restituirii», definită în protocolul de origine". Acordarea unei scutiri de taxe vamale inclusiv în cazul mărfurilor importate în compensare ar determina un cumul excesiv de avantaje în cadrul aceleiași operațiuni. Operatorul economic ar trebui să aleagă fie să beneficieze de scutire în momentul exportului, datorită emiterii certificatului EUR.1, fie să beneficieze de scutire de taxe vamale în momentul importului în compensare.

14. În ceea ce o privește, Comisia propune Curții să răspundă în sensul că articolul 216 din CVC se poate aplica numai în cazul perfecționării active „clasice", atunci când importul precede exportul. Articolul 216 din CVC ar viza mărfurile originare din Comunitate obținute sub regimul de perfecționare activă. Or, efectul articolului 115 alineatul (3) din CVC ar fi acela că tranzacția din speță nu poate fi asimilată unui export de mărfuri către o țară terță cu care există un acord tarifar preferențial. Alineatul (2) al articolului 216 din CVC, potrivit căruia obligația vamală ia naștere în momentul în care autoritățile vamale acceptă declarația de export a mărfurilor prelucrate în prealabil potrivit procedurii de perfecționare activă „clasică", ar fi ireconciliabil cu regimul de perfecționare activă EX/IM (sistem denumit „export anticipat") și cu ficțiunea juridică menționată la articolul 115 alineatul (3) din CVC. Ținând seama de această ficțiune juridică, autoritățile italiene nu ar fi trebuit să aibă în vedere certificatul EUR.1 pentru orezul de origine comunitară care trebuia exportat în Ungaria. Dimpotrivă, ar fi trebuit să considere acest orez ca fiind originar din Thailanda pentru a fi exportat în Ungaria sub regimul de perfecționare activă EX/IM.

B — *Cu privire la a doua întrebare*

15. În opinia Agrover, în măsura în care Curtea ar considera că articolul 216 din CVC este aplicabil în speță, atunci Curtea ar trebui să răspundă în sensul că Agrover nu este obligată să achite taxele vamale întrucât este aplicabil și articolul 220 alineatul (2) litera (b) din CVC. Pe de o parte, buna-credință a societății Agrover nu poate fi pusă la îndoială, deoarece autoritățile vamale nu au exprimat vreme de mai mulți ani nicio rezervă referitoare la tranzacții similare. Or, o asemenea pasivitate ar justifica aplicarea articolului 220 alineatul (2) litera (b) din CVC [6]. De altfel, documentul TAXUD/724/2003 al Comisiei subliniază că articolul 216 din CVC nu este adaptat operațiunilor de perfecționare activă precum cele din speță. În sfârșit, autorizația de perfecționare activă nu făcea referire la articolul 216 din CVC. Agrover consideră astfel că autoritățile vamale nu pot afirma în prezent, fără a aduce atingere principiului încrederii legitime [7], că emiterea de certificate EUR.1 cu ocazia exportului de orez albit în Ungaria poate determina aplicarea de taxe vamale foarte ridicate la importurile compensatoare de orez thailandez, deoarece aceasta ar cauza un prejudiciu ireparabil reclamantei, întrucât Agrover nu mai are posibilitatea să transfere taxa de frontieră la dobânditorul orezului reimportat.

16. Guvernul italian propune să se răspundă în sensul că articolul 220 alineatul (2) litera (b) din CVC nu este aplicabil în speță, deoarece autoritățile vamale nu au săvârșit nicio eroare, nici în momentul exportului, nici în momentul importului în compensare. Guvernul italian adaugă că la emiterea certificatului EUR.1 nu s-a săvârșit nicio eroare, deoarece orezul exportat era efectiv de origine italiană. Aceeași concluzie se aplică și în cazul importului, deoarece acceptarea declarației vamale ar fi fost lipsită de semnificație juridică pertinentă în ceea ce privește aprobarea sau autorizarea modalităților speciale de punere în aplicare alese și nu ar mai implica un control prealabil asupra legalității operațiunii, control care ar fi, în general, efectuat ulterior, pentru a accelera operațiunile vamale. Chiar dacă s-ar fi săvârșit o eroare, aceasta ar fi putut să fie detectată de Agrover, în condiții rezonabile, pe baza experienței sale profesionale privind vămuirea și comerțul internațional. De altfel, Agrover ar fi trebuit să își asume riscurile economice asociate activității proprii și să nu se adăpostească în spatele noțiunii de

6 — Agrover face trimitere la Hotărârea din 1 aprilie 1993, Hewlett Packard France, C-250/91, Rec., p. I-1819.

7 — Agrover se referă în special la Hotărârea din 14 noiembrie 2002, Illumitrónica (C-251/00, Rec., p. I-10433).

bună-credință, care a fost interpretată întotdeauna în mod strict de jurisprudența comunitară [8].

17. În ceea ce o privește, Comisia propune Curții să nu răspundă la cea de a doua întrebare, având în vedere că în cauza aflată la originea trimiterii preliminare nu se datorau taxe vamale în sensul articolului 216 din CVC. Comisia adaugă totodată că a fost recunoscut de către Curte dreptul debitorului ca autoritățile să nu procedeze la recuperarea ulterioară a taxelor datorate dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele trei condiții: taxa să nu fi fost percepută ca urmare a unei erori a autorităților competente; eroarea săvârșită de autoritățile competente trebuie să fie de asemenea natură încât nu putea fi detectată, în condiții rezonabile, de un debitor de bună-credință, în ciuda experienței sale profesionale și a diligenței de care a făcut dovadă; în ceea ce privește declarația sa vamală [9], debitorul trebuie să fi respectat toate dispozițiile prevăzute de reglementarea în vigoare. În caz de litigiu cu privire la încasarea taxelor vamale nepercepute, aferente exportului de orez către Ungaria, va fi de competența instanței naționale să încadreze juridic situația de fapt, în lumina interpretării articolului 220 alineatul (2) litera (b) din CVC, care se referă în special la cazurile de eroare la momentul eliberării certificatelor necesare pentru obținerea unei preferințe tarifare.

V — Apreciere

A — *Cu privire la prima întrebare*

18. Cu titlu introductiv, trebuie subliniat că actualul CVC va fi revizuit în întregime și în profunzime într-un viitor apropiat [10]. În general, propunerea de cod modernizat urmărește „modernizarea Codului vamal, raționalizarea procedurilor și proceselor vamale și adaptarea reglementărilor la normele comune de utilizare a sistemelor informatice”. În plus, aceasta va afecta

8 — În special, în opinia guvernului italian, pentru a limita plata ulterioară a taxelor vamale de import sau de export, în cazul în care această plată este justificată și compatibilă cu principiul încrederii legitime (a se vedea Hotărârea Hewlett Packard France, citată anterior), și pentru a nu expune operatorul economic unor prejudicii care depășesc riscul comercial obișnuit (Hotărârea Tribunalului din 10 mai 2001, Kaufring și alții/Comisia, T-186/97, T-187/97, T-190/97-T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97-T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 și T-147/99, Rec., p. II-1337); pe de altă parte, pentru a proteja interesele Comunității de încasare a resurselor proprii, declarând că „faptul că importatorul este de bună-credință nu îl exonerează de obligația de a plăti taxele vamale din momentul în care a devenit declarantul vamal al mărfii importate” (Hotărârea Curții din 17 iulie 1997, Pascoal & Filhos, C-97/95, Rec., p. I-4209, punctul 57; a se vedea în același sens Hotărârea din 11 decembrie 1980, Ciro Acampora, 827/79, Rec., p. 3731, și Hotărârea din 14 mai 1996, Faroe Seafood și alții, C-153/94 și C-204/94, Rec., p. I-2465).

9 — Comisia face trimitere în special la Hotărârea din 19 octombrie 2000, Sommer (C-15/99, Rec., p. I-8989, punctele 35-39).

10 — Nu s-a precizat nicio dată. Codul actual ar trebui să fie în vigoare cel puțin până în anul 2008 (M. Lux și P.-J. Larrieu, „La réforme du Code des douanes communautaire, tentative réussie de concilier progrès technique et simplification du droit?”, *Revue des affaires européennes*, 2005, p. 554).

considerabil în special noțiunea de perfecționare activă, astfel cum este definită în prezent [11].

19. Pentru moment, în temeiul articolului 114 din CVC, regimul de perfecționare activă [12] permite ca societățile să beneficieze de o suspendare a taxelor de import al mărfurilor intrate în Comunitate din țări terțe, cu condiția ca ele să fie transformate și reexpediate în afara Comunității. În cadrul acestui sistem, aceeași marfă este importată, transformată și reexportată. CVC prevede și sistemul denumit „compensare prin echivalență": marfa poate fi de origine comunitară, cu condiția ca aceasta să fie echivalentă cu mărfurile deținute de aceeași întreprindere [articolul 115 alineatul (3) din CVC]. În sfârșit, este de asemenea posibil, conform CVC, ca marfa să fie exportată chiar înainte de importul mărfii terțe: sistem denumit „export anticipat" sau „EX/IM" [articolul 115 alineatul (1) litera (b) din CVC] [13]. În speță, întreprinderea italiană Agrover a dorit să utilizeze cele două posibilități exportând orez italian către Ungaria, pentru ca ulterior să importe orez originar din Thailanda.

20. Mai mult, la momentul acestor operațiuni, între Republica Ungară și Comunitate exista un acord preferențial care conținea o clauză denumită „de interzicere a restituirii". O astfel de clauză vizează interzicerea suspendării taxelor vamale la importul mărfurilor din țări terțe când acestea sunt exportate către o țară semnatară a unui acord preferențial. Această normă are ca obiectiv să întărească integrarea economică bilaterală, deoarece, prin limitarea utilizării produselor originare din țări terțe nesemnatare, se favorizează încorporarea produselor originare din țări partenere. Pentru a facilita justificarea originii mărfurilor exportate în cadrul acestui tip de schimburi s-au pus la punct documente specifice, certificatele de

11 — Intenția de reexport nu va mai fi necesară pe viitor. În consecință, propunerea de reglementare arată că „este oportun ca regimul de perfecționare activă să fuzioneze cu regimul de transformare sub control vamal și să se renunțe la regimul de perfecționare activă cu rambursare. Acest regim unic de perfecționare activă ar trebui să acopere de asemenea distrugerea, cu excepția cazului în care aceasta este efectuată de vamă sau sub supravegherea acesteia" [Propunere de regulament (CE) a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a Codului vamal comunitar, COM(2005) 608 final, denumită în continuare „propunerea de cod modernizat"].

12 — Mărfurile aflate sub regim de perfecționare activă pot fi prelucrate în două moduri: prin sistemul numit „cu suspendare" (prelucrarea pe teritoriul vamal al Comunității a mărfurilor necomunitare destinate reexportării de pe acest teritoriu sub forma produselor compensatoare, fără ca aceste mărfuri să fie supuse taxelor de import) și sistemul numit „cu rambursare" (prelucrarea pe teritoriul vamal al Comunității a mărfurilor puse în liberă circulație, cu rambursarea sau remiterea taxelor de import, dacă aceste mărfuri sunt reexportate de pe acest teritoriu sub formă de produse compensatoare). A se vedea, C. J. Berr și H. Trémeau, *Le droit douanier*, Economica, ediția a VII-a, Paris, 2006, p. 327. A se vedea de asemenea în special T. Lyons, *EC Customs Law*, Oxford University Press, p. 345 și următoarele, Oxford, 2001; T. Palacchino, „Perfezionamento attivo", în *Il diritto tributario comunitario*, Il Sole 24 ORE, Milano, 2004, p. 321-341; M. Lux, *Guide to Community Customs Legislation*, Bruylant, Bruxelles, 2002, p. 365 și următoarele, și, de același autor, *Das Zollrecht der EG, ein Lehr- und Übungsbuch sowie Nachschlagewerk für Praktiker*, Köln, ediția I, 2003, p. 287 și următoarele.

13 — M. Reymão, „Aperfeiçoamento activo", în *Direito aduaneiro das Comunidades Europeias na perspectiva da União Europa*, Braga, 1992, p. 164, arată astfel că modalitatea de export anticipat „EX/IM" permite exportul produselor compensatoare obținute din mărfuri echivalente înainte de a se importa mărfuri necomunitare. Este evident că acest beneficiu va putea fi acordat numai mărfurilor supuse regimului de perfecționare activă cu compensare prin echivalență – nu poate exista așadar un export prealabil fără compensare prin echivalență. A se vedea și J. García Gallego, „El régimen de perfeccionamiento activo como medida de fomento a la exportación", în *Cuadernos Europeos de Deusto*, Bilbao, 1991, p. 103; M. Foraster Serra, „Regulación legal del tráfico de perfeccionamieto activo", în *Revista jurídica española La Ley, Distribuciones de la Ley*, Madrid, 1988, p. 929, și M. Lux, *Das Zollrecht der EG, ein Lehr- und Übungsbuch sowie Nachschlagewerk für Praktiker*, citat anterior, p. 288.

circulație, denumite și certificate „EUR.1” [14]. Părțile implicate par să acorde multă importanță faptului că administrația vamală italiană a eliberat acest certificat societății Agrover pentru orezul pe care l-a exportat către Ungaria. Însă acest element nu are nicio importanță; el arată pur și simplu că Agrover, dorind să își exporte orezul către Ungaria în cadrul regimului preferențial, a solicitat serviciilor vamale italiene acest document, pe care acestea i l-au eliberat în cele din urmă.

21. Obiectivul regimului de perfecționare activă este diferit de cel care stabilește regula de interzicere a restituirii taxelor vamale, deoarece, prin scutirea de taxe vamale a mărfurilor importate în Comunitate și originare din țări terțe, acesta are în vedere să ofere o poziție concurențială mai bună mărfurilor originare din țări terțe, transformate în Comunitate și reexportate [15], sau, potrivit jurisprudenței Curții, „să nu dezavantajeze pe plan internațional întreprinderile comunitare care utilizează mărfurile originare din țări terțe pentru a obține produse destinate exportului, dându-le posibilitatea să achiziționeze aceste mărfuri în aceleași condiții ca și întreprinderile necomunitare” [16].

22. Articolul 216 din CVC tranșează între aceste două obiective prevăzând că mărfurile importate sub regimul de perfecționare activă trebuie să fie supuse plății taxelor de import atunci când sunt exportate în cadrul unui tratament tarifar preferențial. Articolul 216 din CVC nu are așadar în vedere, în mod special, așa cum susțin Agrover și Comisia, decât ipoteza clasică, în care importul precede exportul (sistemul „IM/EX”).

23. De aceea, considerăm că, deoarece ficțiunea juridică prevăzută la articolul 115 alineatul (3) privind sistemul de compensare prin echivalență stabilește că produsul compensator este tratat ca o marfă terță, iar produsul de import ca o marfă comunitară, atunci articolul 216 CVC trebuie să se

14 — Acordul privind Spațiul Economic European — Protocolul 4 privind regulile de origine (JO 1994, L 1, p. 54). „Certificatul de circulație a mărfurilor EUR.1 este eliberat de autoritățile vamale ale țării exportatoare, la cererea scrisă a exportatorului sau pe răspunderea acestuia prin reprezentantul său abilitat” [traducere neoficială] [articolul 17 alineatul (1)]. „Autoritățile vamale care eliberează certificatele EUR.1 iau toate măsurile necesare pentru a controla caracterul originar al produselor […]” [traducere neoficială] [articolul 17 alineatul (5)].

15 — „Mecanismele vamale privind regimul perfecționării active au fost concepute ca niște supape de protecție în favoarea mărfurilor străine destinate reexportului după transformarea industrială pe teritoriul statelor membre. Încadrarea acestor mărfuri în regimul care autorizează importul lor cu scutirea de la plata obligațiilor vamale cărora le-ar fi supuse în mod normal dacă ar intra pe piața internă nu poate decât să contribuie la favorizarea activităților comunitare de export, permițându-li-se să înfrunte piețele mondiale în condiții de competitivitate mai favorabile” (C. J. Berr și H. Trémeau, citați anterior, p. 327). A se vedea și M. Reymão (citat anterior, p. 155), care arată că regimul de perfecționare activă, în zilele noastre, nu este numai un regim vamal suspensiv, ci mai degrabă un regim cu vocație economică. În fapt, scopul său esențial este acela de a favoriza anumite activități economice, promovând exporturile întreprinderilor comunitare. A se vedea și T. Palacchino, citat anterior, p. 322, și García Gallego, citat anterior, p. 91.

16 — Hotărârea din 29 iunie 1995, Temic Telefunken microelectronic (C-437/93, Rec., p. I-1687, punctul 18), în cadrul unui litigiu privind regimul transformării în vamă a metalelor prețioase încorporate în circuite integrate defecte, care rezultă dintr-o operațiune de perfecționare activă.

aplice și în ipoteza în care exportul precede importul (sistemul „EX/IM”) [17].

24. O asemenea interpretare a articolului 216 din CVC pare a fi conformă cu obiectivul economic al regimului vamal economic. Pe de o parte, această investigare a obiectivului economic este justificată de complexitatea și de redactarea neexplicită a acestui articol, așa cum au arătat toate părțile din cauză. Pe de altă parte, analiza juridică a noțiunilor privind problemele vamale presupune luarea în considerare a implicațiilor economice ale acestora [18].

25. Or, dacă articolul 216 din CVC nu s-ar aplica în cazul în care exportul precede importul și produsele sunt exportate către o țară cu care există un acord preferențial ce prevede o clauză de interzicere a restituirii taxelor vamale, atunci titularul autorizației de perfecționare activă nu ar plăti taxe de import, deoarece importul reprezintă însuși scopul acestui sistem, nici taxe de export prealabil, în temeiul clauzei de interzicere a restituirii.

26. Asemenea puțin numeroșilor autori care au analizat această situație [19], Comitetul Codului vamal, în documentul TAXUD la care face trimitere guvernul italian, a evidențiat caracterul ilogic al unei asemenea situații: „[a]rticolul 216 din Cod a fost introdus cu titlu autonom pentru a stabili consecințele «regulii de interzicere a restituirii», prevăzută în anumite acorduri preferențiale, din punctul de vedere al datoriei vamale. În principal, acesta urmărea să asigure, prin definirea unei situații speciale care dă naștere

17 — De altfel, pe viitor, existența unei datorii vamale de achitat în această ipoteză nu ar mai trebui pusă la îndoială. Într-adevăr, articolul 216 din CVC ar trebui să fie înlocuit de un articol 50. Or, articolul 50 alineatul (1) litera (b) din propunerea de cod modernizat vizează în mod expres ipoteza în care exportul precede importul:
„Articolul 50
Dispoziții speciale referitoare la mărfurile care nu au calitatea de mărfuri originare
(1) În cazul în care o interdicție de rambursare sau de exonerare de taxe la import se aplică mărfurilor care nu sunt originare folosite la fabricarea produselor pentru care dovada de origine este eliberată sau întocmită în cadrul unui regim preferențial instituit între Comunitate și anumite țări sau teritorii din afara teritoriului vamal al Comunității sau între Comunitate și grupuri de astfel de țări sau teritorii, ia naștere o datorie vamală la import pentru aceste mărfuri în următoarele situații:
(a) fie prin acceptarea notificării de reexport privind produsele în cauză, obținute sub regimul de perfecționare activă;
(b) fie prin acceptarea declarației privind mărfurile admise sub regimul perfecționării active, în caz de export anticipat al produselor compensatoare în cauză”.

18 — „Când se abordează studiul unui regim vamal economic făcându-se eforturi pentru evidențierea principiilor de bază, se ajunge în mod firesc la ideea de a confrunta vocația economică a regimului respectiv cu mecanismele juridice care definesc condițiile de aplicare a acestuia. Acest demers se impune cu atât mai mult [în cadrul regimului de perfecționare activă], pentru motivul că, mai mult decât în cadrul altor regimuri, factorii economici predomină față de orientarea care se dă mecanismelor de aplicare” (C. J. Berr și H. Trémeau, citați anterior, 2006, p. 325).

19 — A se vedea H.-J. Priess și R. Pethke, The Pan-european Rules of Origin: „the Beginning of a New Era in European Free Trade”, *Common Market Law Review*, 34, 1997, p. 804: „Anti-duty drawback or exemption clauses constitute standard rules of free trade agreements. Their aim is to prevent a double advantage by using specific customs procedures, such as inward processing traffic to enter the preferential zone under exclusion or reduction of import duties, as well as preferential treatment after substantial transformation. Such duty drawback or exemption programmes would distort trade flows by attracting imports of third countries materials to the country applying such programmes”. A se vedea de asemenea P. Witte, *Zollkodex Kommentar*, Beck, München, 2006, p. 389: „Ansonsten wäre es möglich, eine doppelte Zollvergünstigung zu erreichen: erstens bei der Einfuhr in das Produktionsland, zweitens bei der Einfuhr in das Land der Präferenzpartei. Deutlich wird dies im Rahmen einer aktiven Veredelung, bei der Waren ohne Zollbelastung eingeführt, nach Veredelung und Ursprungserwerb wieder ausgeführt werden und zum Präferenzzollsatz in einen Drittstaat eingeführt werden könnten (Drawback)”.

unei datorii vamale, respectarea obligațiilor internaționale ale Comunității, privându-l pe exportatorul-titular al autorizației de perfecționare activă de a beneficia de această procedură (scutirea de taxe aplicabile mărfurilor de import) din momentul în care «regula de interzicere a restituirii» este conținută de acordul echivalent și se aplică respectivelor produse exportate. Din nefericire, formularea reținută în articolul 216 din Cod nu traduce exact dimensiunea și conținutul regulii «de interzicere a restituirii […]»" [20].

27. În prezenta cauză, Comisia consideră că nu este constrânsă de acest text. Deși acest text nu are în mod efectiv nicio valoare obligatorie [21], totuși nu este inutil să i se acorde atenție [22], cu atât mai mult cu cât acest comitet este constituit din specialiști eminenți în materie [23].

28. În consecință, nu poate fi reținut argumentul Agrover potrivit căruia aplicarea articolului 216 din CVC i-ar produce o pierdere de aproximativ 210 euro pe tona de orez. Într-adevăr, în lipsa aplicării articolului 216 CVC în speță ar rezulta un câștig de 80 de euro pe tona de orez (întrucât Agrover plătește orezul nedecorticat importat din Thailanda cu 210 euro tona, iar aceasta este plătită cu 290 de euro pentru exportul de orez albit către Ungaria [24]), în timp ce, în cazul aplicării articolul 216 din CVC, Agrover ar trebui să plătească taxe de import de 210 euro pe tona de orez nedecorticat, rezultând o pierdere de 166 de euro pe tona de orez. Deși această consecință este în mod cert regretabilă pentru operatorul economic, aceasta este totuși conformă cu obiectivul de a favoriza mărfurile comunitare în detrimentul importurilor din țări terțe. Astfel, în această ipoteză, operatorul economic ar avea tot interesul, astfel cum îi sugerează Comitetul Codului vamal prin documentul său informativ din 20 martie 2003, „să nu facă uz de scutirea acordată cu titlu de perfecționare activă și să prefere exportul de orez originar în cadrul acordului preferențial". În orice caz, Agrover trebuie să plătească taxe pentru care a beneficiat în cele din urmă de termene de plată mai mari, având în vedere perioada de care au avut nevoie autoritățile vamale italiene pentru a înțelege situația.

29. În sfârșit, în ceea ce privește precizarea din prima întrebare preliminară, potrivit căreia nu există acord preferențial cu țara de origine a produselor importate,

20 — Documentul menționat concluzionează astfel că „formularea actuală a articolului 216 nu este în perfectă corelație cu contextul internațional care a determinat adoptarea acestuia și cu modificările aduse ulterior regulilor de origine preferențială. Este deci necesar să fie modificat în consecință, iar serviciile Comisiei au început să elaboreze propuneri în acest sens".

21 — Astfel, Comisia face trimitere, pe bună dreptate, la hotărârea Curții din 11 mai 2006, Friesland Coberco Dairy Foods, (C-11/05, Rec., p. I-4285), care, urmând concluziile avocatului general Poiares Maduro din 2 februarie 2006 (punctele 22-35), arată la punctul 33: „concluziile comitetului nu au caracter obligatoriu pentru autoritățile vamale naționale care hotărăsc cu privire la o cerere de autorizare a transformării în vamă".

22 — Hotărârea din 15 septembrie 2005, Intermodal Transports (C-495/03, Rec., p. I-8151, punctul 48), subliniază astfel că notele explicative aduc o contribuție „importantă la interpretarea domeniului de aplicare a diferitelor poziții tarifare, fără a avea însă forță juridică obligatorie". În propunerea de cod modernizat, notele explicative și liniile directoare, fără a fi obligatorii, vor urmări să substituie, puțin câte puțin, instrucțiunile administrative interne ale statelor membre (a se vedea M. Lux și P.-J. Larrieu, citați anterior, p. 569).

23 — Comitetul Codului vamal este prevăzut de al șaptelea considerent al CVC, potrivit căruia „trebuie înființat un Comitet al Codului vamal pentru a asigura cooperarea eficientă și strânsă între statele membre și Comisie", și este instituit prin articolul 247 și următoarele din CVC.

24 — În opinia Agrover, prețul tonei de orez albit ar trebui să fie de fapt de 500 de euro pe tonă. Agrover a explicat că această reducere importantă a avut drept scop să faciliteze cumpărarea orezului de către țări cu o capacitate economică relativ redusă.

este necesar să se sublinieze că aceasta este lipsită de importanță deoarece, dacă produsele ar putea fi importate sub regimul scutirii de taxe în baza unui acord preferențial, nu s-ar mai ridica problema mecanismului de perfecționare activă, care vizează însăși suspendarea taxelor de import.

30. Prin urmare, ar trebui să se răspundă la prima întrebare că articolul 216 din CVC se aplică în cazul în care o marfă comunitară a fost în prealabil exportată sub regimul de perfecționare activă către o țară terță cu care a fost încheiat un acord ce prevede acordarea unui tratament tarifar preferențial.

B — *Cu privire la a doua întrebare*

31. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle dacă, în cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, Agrover poate beneficia de o remitere a taxelor în temeiul articolului 220 alineatul (2) litera (b) din CVC, pentru motivul unei eventuale erori a autorităților vamale.

32. Trebuie amintit că rambursarea sau remiterea taxelor de import și de export poate fi acordată numai în anumite condiții și în cazurile prevăzute în mod special. Așadar, dispozițiile care prevăd o asemenea rambursare sau remitere sunt de strictă interpretare [25].

33. Articolul 220 alineatul 2 litera (b) din CVC vizează în mod expres ipoteza potrivit căreia „valoarea drepturilor legal datorate nu a fost înscrisă în evidența contabilă ca urmare a unei erori din partea autorităților vamale", respectiv aceea că autoritățile iau o primă decizie privind valoarea taxelor vamale, apoi își schimbă părerea și consideră că nivelul taxelor a fost stabilit în mod greșit. Or, în speță, autoritățile vamale nu și-au schimbat părerea; acestea nu au declarat niciodată societății Agrover că nu are de achitat nicio taxă. Cererea de plată din 26 ianuarie 2004 constituie prima luare de poziție a autorităților vamale. Prin urmare, articolul 220 alineatul (2) litera (b) din CVC nu este aplicabil [26].

25 — A se vedea punctul 52 din Hotărârea din 11 noiembrie 1999, Söhl & Söhlke (C-48/98, Rec., p. I-7877), privind un litigiu dintre o întreprindere care comercializa textile și Hauptzollamt Bremen, cu privire la mai multe decizii de impunere referitoare la importuri efectuate sub regimul perfecționării pasive și cu privire la reexporturile de mărfuri necomunitare introduse pe teritoriul vamal al Comunității.

26 — În cadrul Regulamentului (CEE) nr. 1697/79 al Consiliului din 24 iulie 1979 privind recuperarea ulterioară a taxelor de import sau de export care nu au fost solicitate de la debitor pentru mărfurile plasate sub un regim vamal care implică obligația de plată a acelor taxe (JO L 197, p. 1), Curtea a arătat că „numai erorile imputabile unui comportament activ al autorităților competente și care nu au putut fi detectate în condiții rezonabile de către debitor dau naștere dreptului ca taxele vamale să nu fie înscrise ulterior în evidența contabilă" (Hotărârea din 27 iunie 1991, Mecanarte, C-348/89, Rec., p. I-3277, punctul 23). În speță nu a existat un comportament activ al autorităților vamale în momentul operațiunilor de import, ci o simplă lipsă de reacție.

VI — Concluzie

34. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă întrebărilor adresate de Commissione tributaria regionale di Genova după cum urmează:

„1) Articolul 216 din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (denumit în continuare «CVC») se aplică în cazul în care o marfă comunitară a fost exportată în prealabil sub regimul de perfecționare activă către o țară terță cu care a fost încheiat un acord ce prevede acordarea unui tratament tarifar preferențial.

2) Articolul 220 alineatul (2) litera (b), din CVC nu se aplică în ipotezele care nu au în vedere o înscriere ulterioară în evidența contabilă a taxelor vamale."